

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑνδέκατος

Συνδρομή ἑτησίᾳ : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἑπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτησίαις. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6

1 Μαρτίου 1881

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίκις. Μετάφρασις
ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπὸ***]

Συνέχ. καὶ τέλος: ἐδί σελ. 118.

Ο ΒΟΣΠΟΡΟΣ

Μόλις ἐπιβάντες εἰς τὸ ἀτμόπλοιο, βλέπομεν ὡς τίνα πέπλον τεφρώδη ἐκτεινόμενον ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐπὶ τοῦ πέπλου τούτου διαγραφόμενα τὰ ὄρη τῆς Μορατίας καὶ Οὐγγαρίας, καὶ τὰς Ἀλπεὶς τῆς Κάτω Αὐστρίας. Ἡ ταχεῖα αὕτη μεταβολὴ τῆς σκηνογραφίας συμβαίνει πάντοτε ὁσάκις ἐπιβαίνει τις εἰς πλοῖον, ἐφ' οὗ ἀπαντῶνται τὰ πρόσωπα καὶ ἀκούονται ἤδη οἱ τόνοι τοῦ τόπου, διὰ τὸν ὁποῖον ἀναχωρεῖ. Ἐἴμεθα καθειργμένοι ἐντὸς κύκλου μορφῶν γερμανικῶν, αἵτινες μᾶς κάμνουν νὰ αἰσθανώμεθα πρὸ τῆς ὥρας τὸ ψύχος καὶ τὴν πληξίν τῆς ἀρκτου. Οἱ ἡμέτεροι φίλοι μᾶς ἀφῆκαν· δὲν βλέπομεν πλέον εἰμὴ τρία λευκὰ μανδήλια κυματιζόμενα ἐπὶ μακρυνοῦ καϊκίου, καὶ ἐν τῷ μέσῳ λέμβων ἀπερχομένων καὶ ἐρχομένων κατέναντι τοῦ τελωνείου. Εὐρισκόμεθα εἰς τὸ αὐτὸ ἀκριβέστατα μέρος, ὅπου ἠγκυροβόλησε τὸ Σικελικὸν ἀτμόπλοιο τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς μας. Εἶνε ὠραία φθινοπωρινὴ ἐσπέρα λαμπρὰ καὶ χλιαρὰ. Οὐδέποτε ἡ Κωνσταντινούπολις μᾶς ἐφάνη τόσο φιλομειδῆς καὶ τόσο μεγάλη. Ἄς προσπαθίσωμεν διὰ τελευταίαν φορὰν νὰ ἐντυπωσῶμεν εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν τὰ ἀπέραντα διαγράμματα καὶ τὰ ἀόριστα χρώματα τῆς μαγικῆς πόλεως, καὶ ἄς ρίψωμεν τὸ βλέμμα διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὸ βῆθος τοῦ θαυμασίου ἐκείνου Κερατίου κόλπου, ὅστις ἐντὸς ὀλίγου θὰ μᾶς ἀποκρυφῆ διὰ παντός. Τὰ λευκὰ μανδήλια ἠφανίσθησαν. Τὸ ἀτμόπλοιο κινεῖται. Τὰ πάντα φαίνονται μετατοπιζόμενα. Τὸ Σκούταρι προχωρεῖ, ἡ Σταμποῦλ ὀπισθοχωρεῖ, ὁ Γαλατᾶς στρέφεται περὶ ἑαυτὸν, ὡς διὰ νὰ μᾶς ἴδῃ ἀναχωροῦντας. Ὑγίαινε, Κεράτιε κόλπε! Ἐν σείσμῳ τοῦ ἀτμοπλοίου μᾶς ἀρπάζει τὸ προάστειον Κασίμ-πασᾶ, ἐν ἄλλῳ σείσμῳ μᾶς ἀφαιρεῖ τὸ Ἐγιοῦπ, ἐν ἄλλῳ τὸν ἕκτον λόφον τῆς Σταμποῦλ· ἀφανίζεται ὁ πέμπτος, ἀποκρύπτεται ὁ τέταρτος, ἐλκεῖται ὁ τρίτος, χάνεται ὁ δεύτερος· δὲν ἀπομένει πλέον εἰμὴ ὁ λόφος τοῦ Σεραγίου, ὅστις, χάρις τῷ Θεῷ, δὲν θὰ μᾶς ἀφῆγῃ ἐπὶ τίνα χρόνον. Πλέομεν ἤδη ἐν τῷ

μέσῳ τοῦ Βοσπόρου ταχέως. Παρέρχεται ἡ συνοικία τοῦ Τὸπ-χανέ, παρέρχεται ἡ συνοικία τοῦ Φουντουκλή· φεύγουν αἱ λευκαὶ καὶ κατάγλυφοι ὄψεις τῶν ἀνακτόρων τοῦ Δολμά-μπαγτσέ· τὸ δὲ Σκούταρι ἐκτείνει διὰ τελευταίαν φορὰν τοὺς ἀμφιθεατρικοὺς τοῦ κόλπου, τοὺς σκεπασμένους μὲ κήπους καὶ ἐπαύσεις. Ὑγίαινε Κωνσταντινούπολις! προσφιλέης καὶ ἀπέραντε πόλις, ὄνειρον τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, στεναγμὸς τῆς νεότητός μου, ἀνάμνησις ἀνεπίληστος τῆς ζωῆς μου! Ὑγίαινε, ὠραία καὶ ἀθάνατε βασίλισσα τῆς Ἀνατολῆς! Εἶθε ὁ χρόνος νὰ μεταβάλῃ τὰς τύχας σου, χωρὶς νὰ βλάψῃ τὰ κάλλη σου, καὶ εἶθε τὰ τέκνα μου νὰ σὲ ἴδωσι μίαν ἡμέραν μὲ τὴν αὐτὴν μέθην τοῦ νεκικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν σὲ εἶδα καὶ σὲ ἀφίνω.

Ἡ θλίψις τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ δὲν διήρμησεν ἐν τούτοις εἰμὴ ὀλίγα μόνον λεπτά, διότι ἄλλη Κωνσταντινούπολις, μεγαλιτέρα, ὠραιότερα καὶ φαιδροτέρα ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἀφίνα εἰς τὸν Κεράτιον κόλπον, ἐξετείνετο ἐνώπιόν μου ἐπὶ εικοσιπέντε χιλιόμετρα, ἐπὶ τῶν δύο ὠραιότερων παραλίων τῆς γῆς.

Τὸ πρῶτον χωρίον, ὅπερ παρουσιάζεται ἀριστερᾷ ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς παραλίας τοῦ Βοσπόρου εἶνε τὸ Μπεσίκ-τασι, μέγα τουρκικὸν χωρίον, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν μέγα προάστειον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπερ ἐκτείνεται εἰς τοὺς πρόποδας λόφου, πέριξ μικροῦ λιμένος. Ὅπισθεν αὐτοῦ ἀνοίγεται ὠραία κοιλάς, ὅπου τὸ ἄλσος τῶν δαφνῶν Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου, ἀνερχομένη πρὸς τὸ Σταυροδρόμιον· μεταξύ τῶν οἰκιῶν ὑψοῦται σύμπλεγμα πλατάνων, αἵτινες ἐπισκιάζουσι τὸν τάφον τοῦ περιφήμου πειρατοῦ Βαρβαρόσσα· μέγα καφενεῖον, πλήρες ἀνθρώπων, προεξέχει τῶν ὑδάτων, ἐπιστηριζόμενον ἐπὶ δάσους πασσάλων· ὁ λιμὴν εἶνε πλήρης λέμβων καὶ καϊκιῶν, τὸ παράλιον πολυάνθρωπον, ὁ λόφος κατάφυτος, καὶ ἡ κοιλάς πλήρης οἰκιῶν καὶ κήπων. Ἀλλὰ δὲν εἶνε πλέον ἡ θέα τῶν προαστείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' ἡ ὄλως ἰδίᾳ καὶ ἀνεπίληπτος χάρις καὶ φαιδρότης τῶν χωρίων τοῦ Βοσπόρου. Τὰ σχήματα εἶνε μικρότερα. Εἶνε ὡς τις φωλεὰ οἰκίσκων χαριέντων, οἵτινες φαίνονται ὡς κρεμάμενοι μεταξύ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, πολίχνη δι' ἐρωτολήπτους καὶ ποιητὰς, προωρισμένη νὰ διερκεθῆ ὅσον καὶ ἐν πάθος ἢ εἰς οἴστρους, ἐμπνηχθεῖσα

εἶνε ὑψηλά καὶ ἀπότομα, ὡς δύο ἀπειρομεγέθεις προμαχῶνες, καὶ δὲν φαίνονται πλέον εἰμὴ συσταδες τινὲς οἰκιῶν ἀθλίων τῆς κακίης, πύργοι τινὲς ἐρημικοὶ, ἐρείπιά τινα μοναστηριακά, καὶ λείψανά τινα ἀρχαίων προκυμαίων καὶ προχυμάτων. Μετὰ μακρὸν διάπλουν βλέπομεν ἀκόμη σπινθηρίζοντα ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς παραλίας τὰ φῶτα τοῦ χωρίου Μπουγιουκ-λιμάν, καὶ ἐκ τοῦ ἀπέναντι μέρους τὸν φανὸν φρουρίου, ὅπερ κεῖται ὑπεράνω τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Ἐλέφαντος· ἀκολούθως δὲ πρὸς τὰριστερὰ τὸν μέγαν βραχώδη ὄγκον τῆς ἀρχαίας Κυποπόλεως, ὅπου ἔκειτο τὸ παλάτιον τοῦ Φινέως, ὅπερ ἐλυμαίνοντο αἱ Ἄρπυιαι, καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ φρούριον τοῦ ἀκρωτηρίου Ποιράζ, ὅπερ φαίνεται ὡς σ-οτεινὴ τις κηλὶς εἰς τὸν ὑπόφαιον οὐρανόν. Ἐνταῦθα τὰ παράλια ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων τὰ μέγιστα· ὁ πορθμὸς φαίνεται ἤδη ὡς μέγας κόλπος, ἡ νύξ ἐπέρχεται, ἡ νυκτερινὴ αὖρα στενάζει μετὰ τῶν σχοινίων τοῦ ἀτμοπλοίου, καὶ τὸ θλιβερὸν *Κιμμέριον πέλαγος* ἐκτείνει ἐνώπιον ἡμῶν τὸν πελιδνὸν καὶ ἀνήτυχόν του ὀρίζοντα. Ἄλλ' ἡ διάνοια δὲν δύναται ἀκόμη ν' ἀποσπασθῆ ἀπὸ τῶν παραλίων ἐκείνων τῶν πλήρουν ποιήσεως καὶ ἀναμνήσεων, ὧν αἱ φυσικαὶ καλλογαὶ μένουσι διὰ παντὸς ἀπαράμιλλοι· καὶ ἀριστερόθεν μὲν ἴππεται πρὸς τοὺς πρόποδας τοῦ μικροῦ Αἴμου, ἀναζητοῦσα τὸν πύργον τοῦ ἐξορίστου Ὁειδίου, καὶ τὸ θαυμασίον τεῖχος τοῦ Ἀναστασίου, δεξιόθεν δὲ ἀποπλανᾶται εἰς ἀπέραντον ἠφαιστειογενῆ χῶραν, διὰ μέσου δασῶν, ἅτινα λυμαίνονται οἱ ὄβες καὶ ἀγρίοχοροὶ, καὶ διὰ τῶν καλυδῶν λαοῦ ἀγρίου καὶ σχεδὸν ἀγνώστου, οὐτινος τὰς παραδόξους μορφὰς νομίζει ὅτι βλέπει συνηθροισμένους ἐπὶ τῆς ὑπερυψήλου ἀκτῆς, καὶ ἐπικρωμένους θαλασσοπορίαν δυστυχῆ πρὸς τὰ ἄγρια παράλια τοῦ Πόντου, *fera litora Ponti*. Δύο σημεῖα φωτεινὰ διαλύουσι διὰ τελευταίαν φοράν τὸ σκότος, ὡς οἱ φλογεροὶ ὀφθαλμοὶ δύο Κυκλώπων, φρουροὶ τοῦ μαγικοῦ πορθμοῦ: τὸ Ἀναδουλι-φανάρ, ἥτοι ὁ φανὸς τῆς Ἀσίας, δεξιόθεν, καὶ τὸ Ρουμιλι-φανάρ, ἀριστερόθεν, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ποιοῦ αἱ μυθώδεις Συμπληγάδες μᾶς δεικνύουσι ἀμυδρῶς, ἐν τῇ σκιᾷ τῆς παραλίας, τὰς καταπεποιημένας κατατομάς τῶν βράχων των. Μεθ' ὃ τὰ δύο παράλια τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας δὲν εἶνε πλέον εἰμὴ δύο μαῦραι ταινίαι, καὶ μετὰ ταῦτα *quocumque adspicias, nihil est nisi pontus et aer* (ὅπου καὶ ἂν ἀποβλέψῃς, δὲν ὑπάρχει ἄλλο τι εἰμὴ θάλασσα καὶ ἀήρ), ὅπως ἔφαλεν ὁ πτωχὸς Οὐϊδίος. Ἄλλὰ τὴν βλέπω ἀκόμη τὴν Κωνσταντινουπόλιν μου ὅπισθεν τῶν δύο ἐκείνων ἐξαφανισθέντων μαύρων παραλίων· τὴν βλέπω μεγαλιτέραν καὶ φαινοτέραν παρ' ὅσον τὴν εἶδά ποτε ἐκ τῆς γερύρας τῆς Σουλτάνα-βαλιδῆς καὶ τῶν λόφων τῆς Χρυσουπόλεως· καὶ τὴν ὀμιλῶ καὶ τὴν χαιρετῶ καὶ τὴν λατρεύω ὡς τὴν τελευταίαν καὶ προσφιλεστέραν

ὀπτασίαν τῆς δυσούσης νεότητός μου. Ἄλλ' ἐν ἀπροσδόκητον ἄντικσμα ὕδατος ἄλμυροῦ μου περιχέει τὸ πρόσωπον, καὶ ῥίπτει χαμαὶ τὸν πῆλόν μου. — ἐξυπνῶ — βλέπω περὶ ἐμαυτὸν — ἡ πρῶρα εἶνε ἔρημος, ὁ οὐρανὸς διμυχλώδης, ψυχρὸς φθινοπωρινὸς ἄνεμος μου παγώνει τὰ κόκκαλα, ὁ κάλός μου Γούγκ, ναυτιάσας, μὲ ἀφῆκε. Δὲν ἀκούω πλέον ἄλλο τι παρὰ τὴν σύγκρουσιν τῶν λυχνιῶν καὶ τὸν τριγμὸν τοῦ ἀτμοπλοίου, ὅπερ φεύγει, διασαλευόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων, εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός... Τὸ ὠρχιόν μου ἀνατολικὸν ὄνειρον ἐτελείωσεν.

Η ΕΥΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΥ

Διήγημα.

Ἦτο ἡ ἐποχὴ τῆς πρώτης βοναπαρτικῆς αὐτοκρατορίας.

Ὁ παντοδύναμος αὐτοκράτωρ εἶχεν ἀναλάβει τὸν κατὰ τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐθρας ἀγῶνα, ὅστις ἀπέβη αὐτῷ τοσοῦτον ἀπαίσιος, συντελέσας τὸ πλεῖστον ὅπως ἀποξενώσῃ αὐτοῦ τὰ πνεύματα ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ, καὶ δημιουργήσῃ αὐτῷ ἐχθροὺς μετὰ τῶν τῶν οἰκείων του. Τότε ὅμως, ὑπὸ τῆς τύχης κακοσυνειθισμένος καὶ πεποιδῶς εἰς τὸ ἀήτητον αὐτοῦ, δὲν ἐσκέπτετο τὰς συνεπειὰς τῆς πάλης, καὶ διὰ τῆς κραταιᾶς αὐτοῦ χειρὸς ἔσειεν ἰσχυρῶς τὸ Βατικόν. Δὲν ἤθελε μὲν νὰ καταθραύσῃ τὴν Παπισμένην, ἀλλ' ἤθελε νὰ μεταφέρῃ αὐτὴν εἰς νέον ἔδαφος ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ἐν Γαλλίᾳ, νὰ γείνη ὁ προστάτης αὐτῆς, ὡς ποτε ἦτο ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ὅπως κατὰ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ ὁ ἐπὶ τῆς γῆς ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ διευθύνῃ τὰς ψυχὰς τοῦ καθολικοῦ κόσμου.

Ὁ Πάπας εὐρίσκειτο εἰς Σαβόναν, καὶ πολλοὶ τῶν δυσμενῶς διακειμένων πρὸς τὴν γαλλικὴν Κυβέρνησιν καρδιναλίων εἶχον ἐξορισθῆ εἰς διάφορα μέρη τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἡ ἀπομόνωσις ἤθελε καταστήσει αὐτοὺς μᾶλλον πειθηνίους εἰς τὰς θελήσεις τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἐν μέσῳ τῆς πυρετώδους καὶ ἀδιακόπου αὐτοῦ ἐργασίας ὁ Ναπολέων εἴχτει πολλὰς στιγμιαίας ἀναψυχὰς εἰς τὸ θέατρον, καὶ ἂν καὶ μεγάλως ἐτίμα τὴν σοβαρὰν γαλλικὴν φιλολογίαν, οὐχ ἦτον ἠγόφα, μάλιστα δασκίς σπουδαῖαι δυσκολία κατεπόνου τὸ πνεῦμα του, εὐθυμοτέραν διασκεδάσιν. Ἐξαιρέτως δ' εὐνοούμενος αὐτοῦ ἦτο ὁ Βαρίλλης, ὁ πρῶτος γελωτοποιὸς τοῦ ὠδικοῦ θιάσου τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θεάτρου, καὶ εὐχαριστεῖτο τόσον νὰ γελᾷ κατὰ τὰς κωμικὰς παραστάσεις τοῦ ἠθοποιοῦ τούτου, ὅσον εἰς ἄλλας ὥρας καὶ εἰς ἀλλοίαν διάθεσιν εὐρισκόμενος ἐθαύμαζε τὸν μέγαν τραγικὸν ὑποκριτὴν Τάλμαν.

Ὁ Βαρίλλης ἔλαβεν ἀνάγκην νὰ μεταβῇ εἰς Ἰταλίαν, ὅπως διευθετήσῃ οἰκογενειακάς τινὰς ὑποθέσεις, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ παρεχώρησεν αὐτῷ